



Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam
Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In
Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo
Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt VI. De effectibus aliis, tam tempore raptus sive ecstasis, quàm
transactis illis animæ communicatis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38621

& nunc copiosius, clariusque insulgens, nunc minus, &c. Ac post pauca: Etenim in hac profundissima contemplatione gratia DEI præveniens, ac pertransiens, sensum perstringit amantis, & eripit eum illi, infigitque sibi, atque ut horum expertus ait S. Bernardus, rapit eum in diem, qui est à tumultu rerum ad gaudia silentii, hoc est, in splendorem clarissimum lucis sapientiae, in quo ab omni profluvio desideriorum carnalium, inquietorum phantasmarum, fluctuantium cogitationum suaviter conquiescit obdormiens in dilecto. Haec enus ille.

CAPVT VI.

De effectibus aliis, tam tempore raptus sive ecstasis, quam transacti illius animae communicationis.

Tempore quo anima divinam hanc ecstasim, quæ nihil aliud est, quam (ut alibi plenius explicavimus) arcana unio cum ipso DEO feliciter experitur, anima in divitiis gloriæ, & in oceanum Deitatis immensæ absorbetur, in quo quidem gradu anima suo sponso feliciter unitur, & fit in cælo silentium quasi dimidia hora, & quidquid molestum antea fuerat, tunc aborbetur à gloriæ in hac enim secreta animæ cum DEO sponlatione voluntas ardentissimo amore flagrat, & quasi consumitur. Cum enim ipsa DEUM complectatur, majores ceteris ex illo uberrimo fonte aquarum viventium rivulos, nempe amoris, & delectationis exhaurit, ac sapidissima in illo fonte divinæ suavitatis fluente degustat. Intellectus verò per lucem increatam altiori & sublimiori modo, quam unquam aliàs, non tamen clarè & distinctè DEUM ipsum percipit. Memoria demum immobilis, serena, ac tranquilla permanet, breviter nunc operationes divinas, quas tres hæc potentie eo tempore patiuntur explicemus.

Effectus communicationis soliti in hoc statu intellectui.

Soler enim elementissimus DEUS, in tempore hujus felicissimæ unionis ecstasice, ut in superiori capite annotavimus, intellectum solvere, & inextimabiles divitias, ac dona ineffabilia, quibus tunc anima fruitur, clarè dignoscere possit, nec non alia quoque divina myteria in intellectu visionem animæ manifestare, quod est veluti tertium tempus, sive status animæ ita divina unione fruens, per quam certè manifestationem naturæ divinæ, ac tributorum, ac divinarum proprietatum in intellectualibus imaginibus clarissimum lumen acquirit. Potissimum vero miratur liberalissimam illam divinitatis communicationem, se ipsam tam ad intra, quam ad extra immensa sua bonitate mirabiliter effundentis. Unde grandis in anima fiducia generatur, ut cum DEO familiariter agat. Ibi etiam lumine divinitus infuso gignitur insignis perspicacitas ad penitissimam sacræ Scripturæ sensu, & divinæ sapientiæ arcana peneiranda, quin imo non solum anima, verum etiam corpus & sensus mirificè perficiuntur.

De hoc lumine, quo tunc temporis intellectus divinus illustratur, optime Henricus Harphius lib. 2. part. 3. cap. 12. de mystic. Theolog. In hunc, inquit, modum etiam titulum homines, tam profundè rapiuntur in omnimodas occultas cognitiones, quod incredibile foret inexpecto. Primò quidem intellectuales oculos attrouentibus in DEI excelsum naturam, datur plerumque ipsis

notitia de DEO, quod scilicet sit quædam incomprehensibilis simplex puritas, in sua essentia inscrutabilis profunditas, inaccessibilis altitudo, incomprehensibilis latitudo, æterna longitudo, tranquilla & silens, aut quæta caligo, lata & vasta solitudo, requies æterna. Sanctorum commune froibile sui ipsius, & omnium Sanctorum, & multa his similia, quæ considerari possunt in abyssi pelago Deitatis. Et quàmvis homines non intelligant, quid in istis verbis inclusum sit, quamdiu ipsis non fuerit concessum experiri, scire tamen debent, quod intellectus illorum, qui se frequenter ad ista convertunt, in tantum in huiusmodi sollicitudine admirationem, ut omnes vires animæ sequi cupiant, unaquæque cum operatione sibi debita ad gratias agendas DEO ad ipsum honorandum & amandum, adeò quòd totus homo habituatur in elevatione omnium virium animæ.

Et inferius: Nunc ergo prosequendo de ista notitia. Secundò oculus intellectualis elevatur & instruitur de SS. Trinitate videlicet, quomodo Filius à Patre æternaliter generetur, & Spiritus sanctus procedat à Patre & Filio, quomodo tres illæ Personæ sunt unus DEUS, & una Essentia, æqualis potentia, sapientia, & bonitatis, & generaliter quicquid DEO ascribitur, hoc istis tribus Personis æqualiter attribuitur, & dumtaxat distinguit eas sua Personalitas. Sed ista notitia, & apparitio fit penitus in spiritualibus imaginibus, aut similitudinibus in isto gradu consurrectionis, & non essentialiter.

Et hæc de operatione intellectus. De voluntate igitur aliquid proferamus. Hoc tempore diximus, voluntatem divino connubio ipsi DEO feliciter conjungi. Et ut lib. 4. cap. 17. §. 2. indicavimus, hic dum mens à se alienatur, dum in illam divinam & arcanam unionem rapitur, dum ab illo divini amoris pelago undique circumdatur, ac innimè penetratur, se ipsam penitus exuit, divinum quandam affectum induit, & in speciem pulchritudini configurata, tota in illam gloriam in DEUM transfigurata transit. Sub hoc i aque statu mens fugit mel de perra, oleumque de saxo durissimo, & sub illo Divinitatis montes (id est, DEUS ipse animæ unitus) stillant dulcedinem, & Dei aris colles flumini lac, & mel, ipsaque Domini gloria fœderis implet tabernaculum. Sic autem suam præsentiam infinitè amabilem exhibet, ut faciem suam animæ ostendat, amorem & dulcorem infundit, sed faciem suam & decorem suum non ostendit, nondum enim in hac vita apparet in lumine, quamvis in amoris igne se manifestet; unde in hoc gradu anima dilectum suum ipsam deosculantem sentire omnino potest, videre tamen non potest. Cogit igitur quanta erit amoris magnitudo, qua Beati ex unione suæ voluntatis cum summo bono fruuntur in gloria, quia ea quam Iusti in hac vita percipiunt, non multum distat ab illa, licet enim anima DEUM non videat, dicitur tamen vivere cum DEO, vivere de DEO, esse in DEO, & DEUS in ipsa, qui est omnia in omnibus. Dicitur etiam habere, & possidere DEUM, qui est summum bonum, & ubi est summum bonum, ibi est summa felicitas, ibi vera lætitia, licet non omnino plenè, dum peregrinamur à Domino; & huic quidem inchoatæ Beatitudini iure congruere possunt carmina illa, quæ Hugo Victorinus lib. 1. de anima cap. 4. in laudem æternæ vitæ composuit:

Et

*Est ibi pax, pietas, bonitas, virtus & honestas;
Gaudia, letitia, dulcedo, vita perennis;
Gloria, lux, requies, amor, & concordia dulcis.*

Hæc omnia reperiuntur in isto spiritali DEI,
& animæ matrimonio.

De hoc amore, ut annotavit Harphius capite
33. ubi supra, est infusio quædam ignis spiritalis,
id est, charitatis, voluntatem penetrans tran-
quillo, & quieto amore, qui non erumpit sicut
amor practicus, qui homini inferiori infunditur,
sed amor iste recipitur in viribus intellectualibus
à corpore separatis, & est silens, purus, ac per-
fecte depuratus, vel excoctus instar olei, quod
non superest illi cum sufficienter fuerit bullitum.
Hic amor nobilior est alio, sicut aurum, terra,
& subtilior, sicut aer aquâ trahens semper su-
periores vires ad suam originem, quantoque
spiritalior fuerit, tanto minorem ingerit la-
borem. Calor autem hujus amoris tam ve-
hementis est, quod totum hominem videtur com-
burere, atque consumere, & quasi in ignitum,
seu vivum carbonem transferre, atque in im-
mensum illum divini amoris ignem trahere, &
annihilare, adeo ut amans spiritus divinum amo-
rem invocare compellatur sine intermissione, ut
se introlat, devoret, in abyssum immensæ
sue magnitudinis. Econtra verò divinus amor
intellectualis impressione clamat incessanter in
spiritu, ut amet illum amore, quo ipsum æternali-
ter amavit.

Demum memoria ecstatis unionis tempore,
imo ipsa unione ecstatis transacta per influxum
divinum, & conversionem ad DEUM fit
tranquilla, clara, & serena, quemadmo-
dum aer, quando quietus est ab omni vento-
rum impetu, purus nobilibus, nebulis carens,
ac solaribus radiis omnino clarus. Attollitur e-
nim in hoc statu mens supra omnia sensibilia, ut
si quis ultra nubes elatus, apertum cælum intue-
retur, & in eo felici statu memoria fit adeo
constans, & stabilis, ut nihil ejus serenitatem
perturbet, unde fit, ut rerum creaturarum et-
iam transacta unione vix possit meminisse, ad-
eo enim rerum terrenarum recordatione priva-
tur, ac si esset homo totus cælestis. Transac-
to verò raptâ sapientiarum quæ in eo visa sunt, si-
ve intellecta solent oblivisci, ut erudi è tradit
Richardus libro quarto de contemplat. capite vige-
simo tertio. Cum enim, inquit, per mentis ex-
cessum supra, sive intra nosmetipsos in divinarum
contemplationem rapimur, exteriorum omnium
statim, imo non solum eorum, quæ extra nos ve-
runt etiam eorum, quæ in nobis sunt omnium obli-
vifcimus. Et item cum ab illo sublimitatis statu ad nos-
metipsos redimus, illa, quæ prius supra nosmetipsos
vidimus in ea veritate, vel claritate, quæ prius
perspeximus ad nostram memoriam revocare omnino
non possumus. Et quædam indè aliquid in memoria
teneamus, & quasi per medium velum, & velut
in medio nebula videamus, nec modum quidem vi-
dendi, nec qualitatem visionis comprehendere, vel
recordari sufficimus. Et mirum in modum remini-
scentes non reminifcimus, & non reminifcentes,
remifcimus: dum videntes non pervidemus, &
aspicientes non perspicimus, & intendentes non pe-
netramus. Vides certè, quia humana mens, sive
in illa intimum arcanorum secretarium introcat,
Thom. à Iesu Oper. Tom. II.

sive de illo ad exteriora exeat; Vides inquam
quia utrobique eam velum oblivioni excipiat.

Transacta verò ecstatis anima, quæ ad lei-
psam reversa ex gratia & lucis plenitudine, quam
ibi uberime in suo fonte ecstatis unionis tem-
pore degustavit, mirabiles amoris, & lucis,
aliarumque virtutum affectus in ipsam derivator,
& illa quæ antea in cella vinaria ebria videbatur,
sobria egreditur, cælestibus tamen divitiis ac
gemmis pretiosissimis tam lucis, quàm amos-
ris, aliarumque virtutum, ac donorum con-
decorata; nam cum mens in superiori amoris
gradu divino amore incensa, ac in DEUM
transformatâ fuerit, ex illo igne divino, de
quo loquens Jeremias capite primo Thren. Mifit,
inquit, ignem in ossibus meis, & erudit me.
Maximus planè charitatis ardor in voluntatem,
ac intelligentiæ lumen in intellectum dimanant,
qui quidem ardor charitatis eam tranquillo quo-
dam, & quieto amore delectabiliter afficit,
nec erumpit, ut antè impatiens, & æstuans
amor efficiebat; sed potius est omnino silens,
purus, & perfecte defæcatus, vel excoctus
ad instar olei, quod amplius non superest illi,
cum fuerit sufficienter ebullitum. Hic amor no-
bilior est alio, sicut aurum terra, & subtilior
sicut aer aqua, qui continuo trahit animam ad
jugem & supereminentem cum DEO unionem.
Calor autem hujus amoris tam efficax est & pe-
netrans, ut ossium medullas, ac totum ho-
minem consumere, & quasi ignitum carbonem in
immersum illum divini amoris ignem trahere, &
transformare videatur.

Iste verò ardentissimus amor, transacta illa
fructiva unione, quasi per modum habitus vo-
luntati à DEO conceditur, manet enim in a-
nima omnino radicans, neque sicut ille prior
cito pertransit, sed continuò potius ac perenni-
ter à voluntate divini amoris incendio ignita
profuit, qui animam in hoc statu ad divinæ
voluntatis naturam facile applicat, & accommo-
dat, in qua quidem plena conformitate Chris-
tianæ perfectionis summa consistit. De hujus
verò gradus ardenti charitate, cæterisque virtu-
tibus præclare Richar. de gradibus violentiæ cha-
ritatis scripsit, dicens: Cum igitur anima in
hunc modum divino igne fuerit decocta, medullitus
emollita, penitusque liquefacta, quid iam su-
pererit, nisi ut proponatur ei, quæ sit voluntas DEI
bona, beneplacem, atque perfecta, quasi qua-
dam ad quam informetur consumata virtutis formu-
la, & sicut enim exclusores liquefacti metalli, pro-
positusque formulis, quamlibet imaginem pro volun-
tatis arbitrio excludunt, & vasa quælibet juxta
modum congruum, formamque destinatam produ-
cunt; sic anima in hoc esse ad omnem voluntatem di-
vinæ naturæ facile se applicat, imo spontaneo quo-
dam desiderio ad omne ejus arbitrium se ipsam ac-
commodat, & juxta divini beneplaciti modum om-
nem voluntatem suam informat. Et sicut met al-
lum liquefactum quocunque ei via aperitur, facile ad
inferiora currendo delabitur: sic anima in hoc esse
ad omnem obedientiam se humiliat, & ad omnem
humilitatem juxta divinæ dispositionis ordinem liben-
ter inclinat. In hoc itaque statu anima ejusmodi pro-
ponitur forma voluntati Christi: unde & dicitur
ei: Hoc enim scitote in vobis, quod & in
Christo JESU, qui cum in forma DEI esset, non
rapinam arbitraus est esse se æqualem DEO, sed
semet-

*Pulchra
similitu-
do.*

*Ad Phi-
lipp. 2.*

M m

semetipsum exinanivit formam servi accipiens, in similitudinem hominum factus, & habitu inventus ut homo. Humiliavit autem semetipsum factus obediens usque ad mortem, mortem autem Crucis. *Hec est forma humilitatis Christi, ad quam se conformare debet, quisque supernum consummata charitatis gradum attingere velit.*

Decem
effectus
ecclasticæ
unionis.

Sed quia effectus ecclasticæ unionis libro 4. de divina oratione cap. 25. plenius enumeravimus, nunc brevi oratione perstringemus. Omnes verò congruè reduci possunt ad decem sequentes. *Primus* est, immensa fere animæ DEO unitæ gratia & pulchritudo. *Secundus*, Lucis sive veritatis splendor. *Tertius*, Charitatis ardor. *Quartus*, Ineffabilis suavitas. *Quintus*, Pax exuperans omnem sensum. *Sextus*, Virtutum omnium ornatus. *Septimus*, Vera Christi imitatio. *Octavus*, Retum humanarum contemptus. *Nonus*, Perfecta mandatorum DEI, & Ecclesiæ a dimpletio. *Decimus*, Mirabilis corporis transmutatio.

Meritum
quo ani-
ma in ra-
ptu priva-
tur, aliis
eximius
gratis
compen-
satur.

Vides quàm innumerabilia dona, quàm eximia, & illustria gratiarum charismata, loco meriti, quo eo tempore anima caret, à DEO liberalissime ei concedantur. Cum enim raptus brevi tempore ducit, ut inferius dicemus, etiam si meritum futurum esset uberrimum, comparari minimè posset spiritualibus emolumentis, ac perfectionis gradibus, animæ tempore raptus collatis, ac eo transacto relictis in anima effectibus, quibus cum non jam brevi tempore, sed totius vitæ spatio ampliora, ac uberiora merita ardenti charitate inflammata, ac virtutibus heroicis prædita comparare poterit. Meritum igitur in raptu non amittitur, sed potius in melius commutatur.

CAPVT VII.

Utrum vi raptus aliquando animam à corpore separari contingat.

Legend.
Biblioth.
Theolog.
nost. Do-
minici
Tom. 7.
lib. 7.
sect. 7.
cap. 4.

Soleat frequenter in raptu anima à sensibus alienari, rarissimè tamen separari à corpore, quàmvis non defuerint aliqui, quos refert Martinus del Rio libro 2. *disquisit. magicarum questionum* 25. inter quos erat Bodinus, qui censent in raptu magico animam revera desedere ipsum corpus, atque aliis in locis separatam versari, qui error fuit Cabalistarum, adducitque quamplures fabulas, in quibus refertur multoties defunctum revivisse, & animam quoties voluit corpus resumere potuisse, ita ut assistentes animam Cervi effigie ex ore evolantem viderunt, ac aliquando de militis dormientis ore egressa, & iterum ingressa, &c. Nam verè isti mortui non erant, sed potius in raptu magico, neque anima ex ore evolabat, sed hoc erat diabolicum præstigium ad hoc institutum, ut de animæ transmigratione errorem in mentibus præstiberet.

Et com-
mentar.
nost. Bal-
thas. in c.
5. man-
lione 6.
castell.
anima
splend.
unico,
reflexio-
ne 4.

Quare ut certum constituendum est, in magica ecclasi nulla ratione animam separari à corpore; ratio huius est, quia cum mors nihil aliud sit, quàm animæ à corpore separatio, & in ipso animæ egressu hæc contingat separatio, necessariò homo morietur in isto animæ egressu, sed homine mortuo solus DEUS potest propria virtute iterum animam in corpus inducere, quia hoc pertinet ad potentiam DEI infinitam; igitur anima semel separata migrare non poterit in aliud corpus, neque suum iterum ingredi, ac

Et B.P.
Ivan. à
Cruce, &
Iosephum
à Iesu-
Maria ab
eo ibi.

informare, nisi DEO volente atque ducente.

Adducunt in contrarium raptum Pauli, in quo censent animam Divi Pauli extra corpus fuisse, quod quidem probare non possunt. Potuit quidem DEUS id facere, sed an fecerit, cum ipsi Paulo fuerit incertum, cui poterit constare? nec auderem cum B. Hildegardæ affirmare corpus verè ab anima fuisse tunc separatam, cum de hoc dubitent Patres, ac Scholastici omnes, ut inferius dicemus: Solus igitur DEUS sic animam in raptu separare posset, & interea in corpore idonea iterum recipiendæ animæ dispositiones conservare; quod an Paulo contingerit dubitare se Paulus profiteatur. Huic sententiæ adhæret D. Thomas 2. 2. *quest. 175. art. 5.*

Eodem quoque modo intelligendum existimo quod refertur in Franciscanorum Historia de B. Agidio, qui cum aliquando interrogaretur, an in hac vita corpus suum per ecclasi, vel contemplationem animam deserat. Respondisse affirmativè: Quod sic intelligendum reor, vel quod tempore ecclasticis anima ab omni corporis functione fuerit absoluta, & sic corporis penitus obliata fuerit: vel quod divina potentia à corpore deducta in id reducta fuerit. Primum tamen horum magis veritati, & experientiæ eorum, qui ecclasi patiantur, conforme videtur.

Nec defunt inter Authores Catholicos, qui putent tantum fuisse, ac tam acerbum DEIPARÆ Virginis Mariæ dolorem, ut non solum extra se præ magnitudine dolorum à sensibus abstraheretur, ut superius *disput. 1. cap. 14.* ostendimus, sed etiam quod re vera eam vita privaverit; ita ut cum Christo mortua verè fuerit, licet postea resurrexerit, contendantque suam sententiam multis argumentis comprobare; validiora interim breviter proponemus.

Primò nituntur id probare ex illa Prophetia Simeonis Lucæ 2. *Tuam ipsius animam pertransibit gladius*, id est, dolor de morte filii tui vitam tuam per medium scindet, atque abrumperet; neque id dictum est per hyperbolem; quoniam non hæc facile admittitur in Varicinio futurorum.

Secundò, quia tantus erat amor mutuus inter filium, & matrem, ut caro CHRISTI, caro Mariæ reputaretur, quia illa erat optima mater inter omnes mulieres, & ille optimus inter omnes filios, ac proinde dignus erat summo amoris affectu; quod si ex amoris quacitate capiendæ est mēlura doloris, ubi immensus amor, ibi etiam immensus dolor esse debet, & ubi dolor immensus, ibi & mors, de qua ait sponsus Cant. 7. *Fortis est ut mors dilectio, dura sicut infernus amulatio*; id est, dilectio, quam à te exigo, debet esse efficaç, & fortis instar mortis, quæ ut hominem ab omnibus separat, & ab omnibus quæ videntur delectabilia, avellit; sic vera Christi dilectio cuius cor occupat, mundo penitus mori cogit, talis fuit dilectio mea, inquit Christus, pro qua ad mortem ipsam amplectendam accessi, quod si solus amor carnis nonnullos adigit ad mortem, cur non idem tantus affectus carnis & spiritus simul faciat?

Tertiò, Nullum donum aut gratia fuit in ullo Sanctorum, quæ nõ amplius debeat in B. Virgine gratia splendescere, atqui constat martyrium summum donum esse DEI beneficium, quod secundum veriorum B. Thomæ doctrinam 2. 2. *quest. 124. art. 4.* non fuit ali- perficitor, nisi reali morte, & sanguinis profusione, cui sancta ergo MARIA particeps martyrii debuit esse, nam quid non si hæc martyrii gratia illi defuit, cogemur fa-

dem ci-
zatus.

Nonnulli
existimant
DEIPARÆ
Virg. præ
magnitudi-
dine do-
loris, quæ
percepit
ex Christi
Dolore
Passione,
obijisse;
quod pro-
bare ni-
tuntur
varia ar-
gumenta.

Nullo
gratia
splendescere,
atqui constat
martyrium
summum
donum
esse DEI
beneficium,
quod secundum
veriorum
B. Thomæ
doctrinam
2. 2. quest.
124. art. 4.
non fuit ali-